

mobile
2020

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

17.05.2013

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Priručnik sadrži studije slučaja i teoretsku pozadinu kako bi se pojačalo stručno znanje o biciklizmu kao učinkovitom i punopravnom načinu prijevoza u urbanim područjima.

Biciklističke smjernice, ali i priručnik za planere/donositelje odluka, uzimajući u obzir regionalne, infrastrukturne i političke specifičnosti, te potrebe ciljnih skupina.

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Struktura materijala

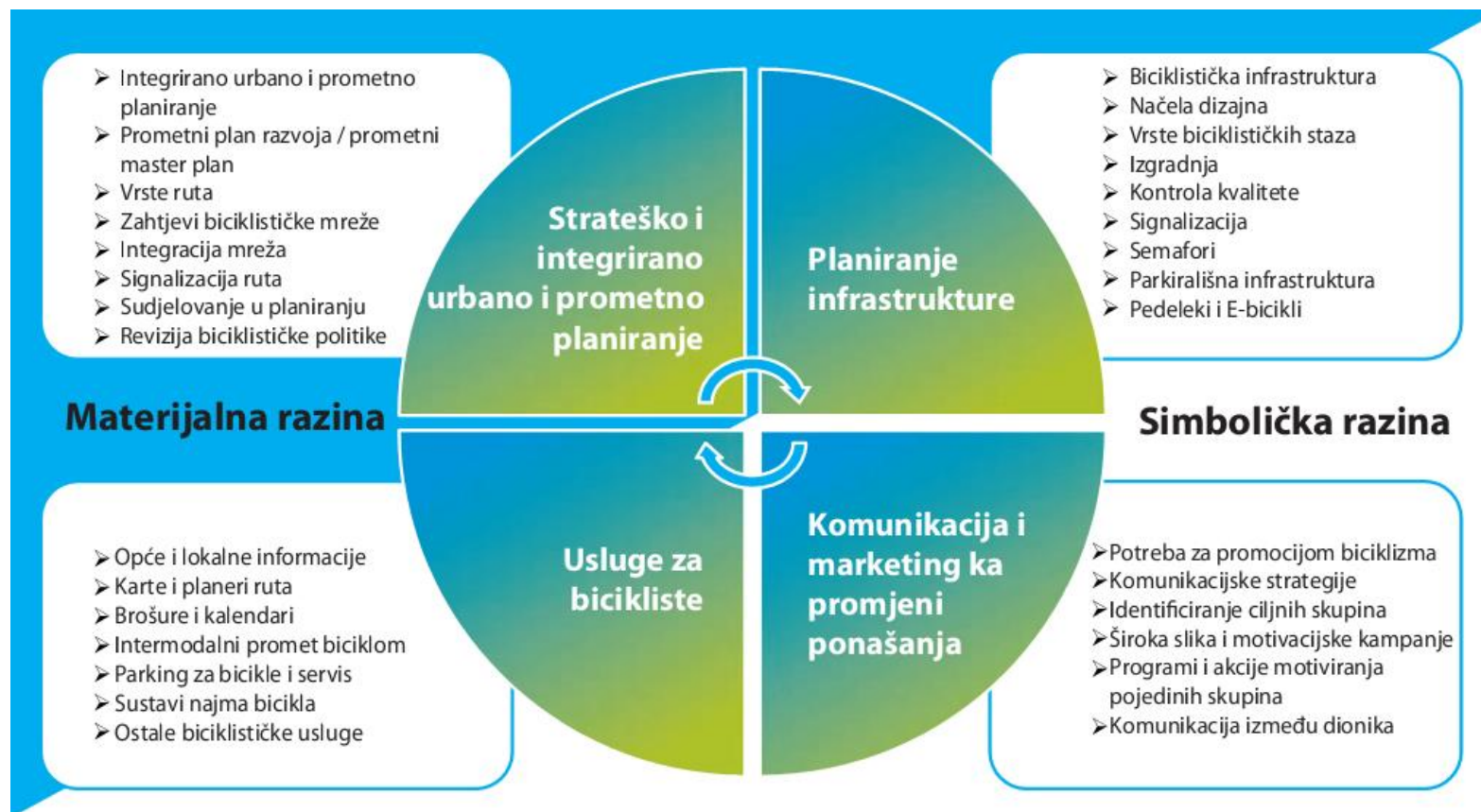
Četiri tematske cjeline:

- **Strateško i integrirano urbano i prometno planiranje**
- **Planiranje infrastrukture**
- **Usluge za bicikliste**
- **Komunikacija i marketing usmjereni na promjene ponašanja**

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Biciklizam kao sustav

Struktura materijala

- Međusobna povezanost tematskih cjelina - izolirane mjere poput izgradnje novih objekata ili infrastrukture ne mogu biti odvojene od usluga, informacije ili komunikacije kada namjeravamo utjecati na biciklističke uvjete u gradovima
- Širok spektar mjera - poticaj i ideje za različite biciklističke politike

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Strateško planiranje

Podpoglavlja:

- Strateško planiranje kao integralni dio kulture mobilnosti
- Integrirane prijevozne politike
- Elementi integriranog prometnog planiranja u praksi
- Planiranje biciklističke mreže
- Praćenje i ocjenjivanje važnih prometnih pokazatelja
- Regionalne i nacionalne biciklističke staze
- Institucionalizacija biciklističkog planiranja i promocije u tijelima lokalne samouprave
- BYPAD i druge biciklističke politike metoda procjene

Strateško planiranje

Strateško planiranje kao integralni dio kulture mobilnosti

- ispravljanje nedostataka, definiranje ciljanih mjera, učinkovito korištenje resursa
- treba uzeti u obzir i druga sredstva prijevoza i urbanog razvoja, kao i njihovo financiranje; prilagoditi konfliktne ciljeve
- podržava biciklističku promociju

Strateško planiranje

Integrirane prometne politike

- Uspješne biciklističke politike razvijaju se kao dio integrirane prometne politike te trebaju biti pojačane drugim politikama kao npr. prostorno planiranje, urbani razvoj, socio-ekonomska politika jer utječu jedni na druge
- Na primjer biciklistička staza u blizini brze ceste za motorizirani promet povećava kašnjenja i smanjuje sigurnost za bicikliste
- Integrirana prometna politika uravnotežuje različite oblike prijevoza i prostora koji koriste u gradu - svaki način prijevoza ima svoju funkciju u urbanom prometnom sustavu

Strateško planiranje

Planiranje biciklističke mreže

- dizajn kohezivne mreže - povezanost sa svim relevantnim destinacijama
- osigurati dovoljnu kvalitetu biciklističkih staza
- ponuditi dodatne usluge

- ✓ Kohezija
- ✓ Izravnost
- ✓ Sigurnost
- ✓ Udobnost
- ✓ Atraktivnost

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Biciklistička infrastruktura

Podpoglavlja:

- Biciklistička infrastruktura
  - Pedeleki / E-bicikli
  - Parkirališna infrastruktura
-
- ✓ Opći cilj promicanja korištenja bicikla u Srednjoj i Istočnoj Europi jest manje korištenje automobila za putovanja do 10 km

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Biciklistička infrastruktura

- Potreban razmak - za osjećaj sigurnosti i udobnosti.
- Polumjer zavoja - utjecaj na brzinu biciklista
- Nagib/strmine
- Raspon vidljivosti - Važno je imati široki i otvoreni pogled kako bi mogli vidjeti ostale sudionike u prometu te bili viđeni
- Površina koja će se koristiti za infrastrukturu (biciklističku i cestovnu)
- Biciklistička staza - dio ceste isključivo rezerviran za bicikliste
- Biciklistička ulica - također za motorni promet niskog intenziteta
- Izbor vrsta biciklističkih staza
- Planiranje raskrižja - statistike pokazuju da su raskrižja najopasnija
- Planiranje prijelaza - elementi dizajna ili oznake na kolniku za pješake i bicikliste
- Planiranje sporednih cesta - najčešće kombinirani promet bicikala i motornih vozila
- Jednosmjerne ceste - vožnja bicikla moguća i u suprotnom smjeru (prečaci)
- Koncept zajedničkog prostora - protiv odvajanja biciklističkog prometa
- Biciklizam u pješačkim zonama
- ....

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Biciklistička infrastruktura

Pedeleki / E-bicikli

➤ Pedelek (do 25 km/h) - pedalama potpomognut električni bicikl. Opremljen pomoćnim motorom, ali tek kada biciklist okreće pedale, motor pomaže.

➤ E-bicikli (brži od 25 km/h) - Bicikli opremljeni s pomoćnim električnim motorom koji može biti isključivo pogonjen od strane tog motora. Biciklist nužno ne treba okretati pedale.

Biciklistička infrastruktura

Parkirališna infrastruktura

- Mali sustavi parkirališta bicikala poput obrnutih U-postolja - parkiranje u blizini odredišta
- Osigurano skladištenje (ormarić, nadzirano parkiralište) omogućuje biciklistima da pohrane bicikle na dulje vrijeme i na većim udaljenostima od odredišta
- Bicikli se mogu parkirati bilo gdje, naslonjeni na zid ili priključeni na stupove ili ograde (gdje je dopušteno !)

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Biciklistička infrastruktura

Parkirališna infrastruktura

- Kod velike (očekivane) koncentracije parkiranih bicikala, trebaju biti smješteni u dobro organiziranim, praktičnim i sigurnim javnim parkirnim objektima - to samo po sebi potiče njihovo korištenje!

Ilustracija 97: Obrnuta U-postolja, Hamburg (Njemačka)
Izvor: Rudolph 2011.

Ilustracija 101: Bujanj za bicikl, Delft (Nizozemska)
Izvor: Ellywa, Wikipedia.org, 2007.

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Usluge

Podpoglavlja:

- Usluge kao dio integriranog sustava bicikliranja
- Informiranje
- Biciklizam i javni prijevoz
- Sustavi javnih bicikala (Bike sharing systems - BSS)
- Usluge parkiranja
- Biciklistički treninzi za odrasle
- Ostale biciklističke usluge

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Usluge

Informiranje

- Biciklistička infrastruktura, pogodnosti i usluge bit će korišteni od strane biciklista samo ako su oni sami svjesni svih postojećih mogućnosti.
- Lokalne biciklističke karte, planeri, aplikacije

Biciklizam i javni prijevoz

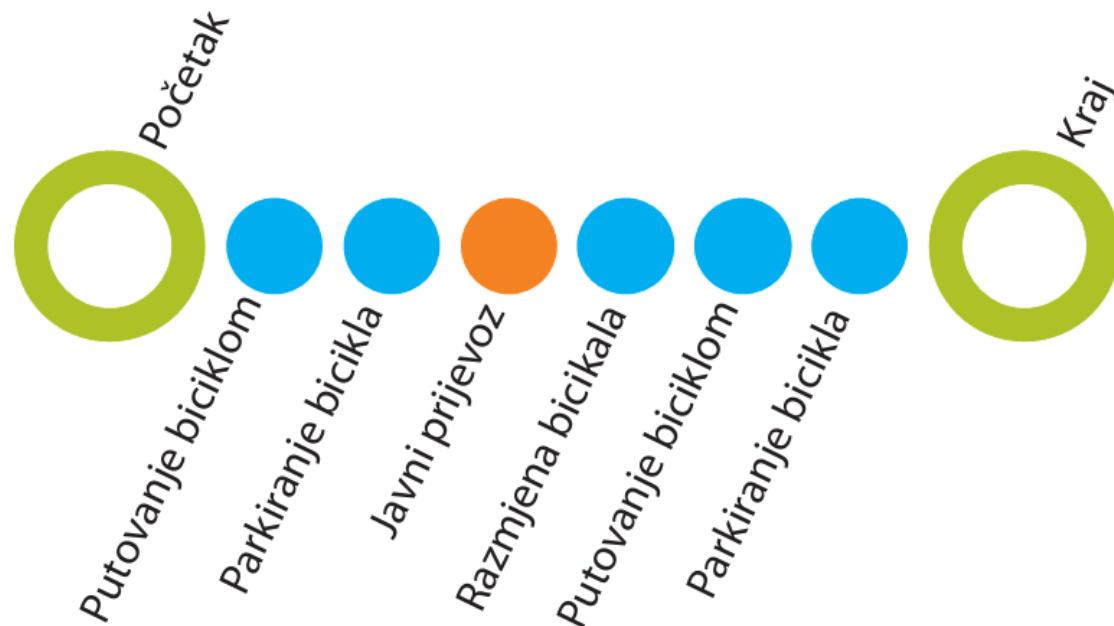
- Bicikl kao zamjena ili nadopuna za javni prijevoz.
- Intermodalna integracija - Sve postaje javnog prijevoza kao mogućnost integriranja mreže javnog prijevoza i biciklističke mreže.
- Javni prijevoz i biciklizam komplementarni su oblici prijevoza, lako se mogu kombinirati.

Usluge

Biciklizam i javni prijevoz

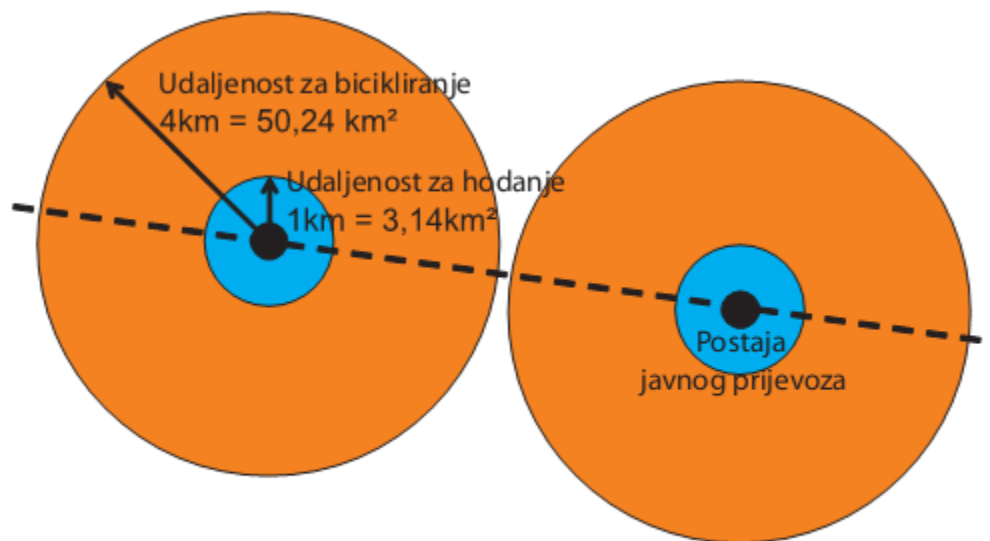
Ilustracija 18: Primjer intermodalne prometne povezanosti

Izvor: Vlastita kompilacija

Usluge

Biciklizam i javni prijevoz

- Biciklizam privlači zainteresirane više nego deseterostruko u odnosu na hodanje. Kako parking biciklista zauzima manje mjesta od automobila, manje su i parking površine na autobusnim/željezničkim postajama.

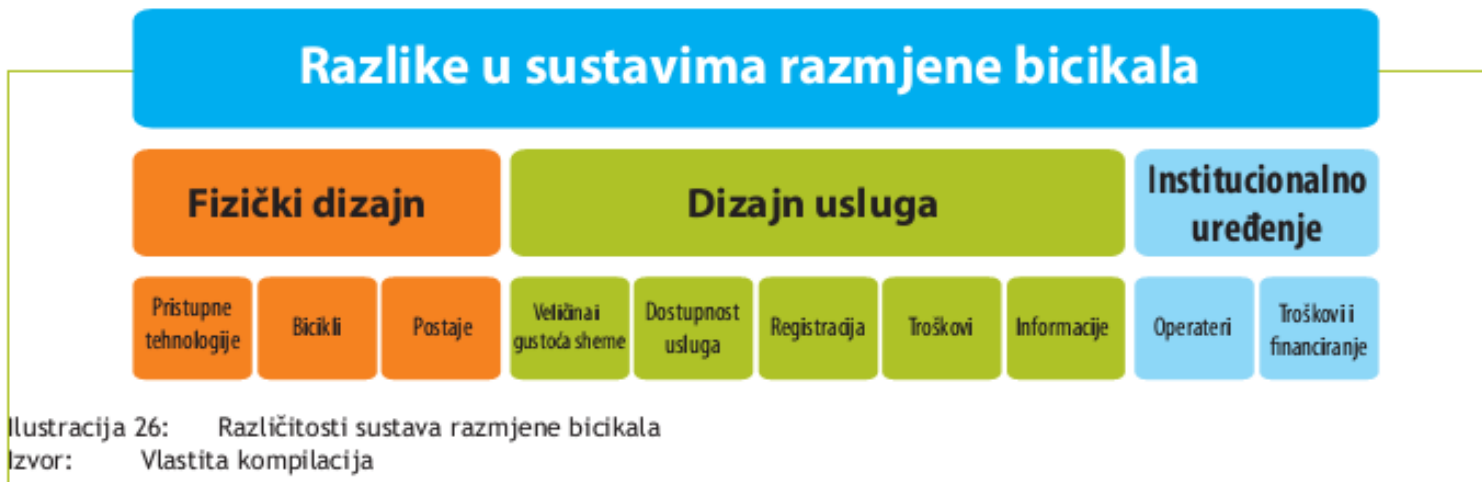
Ilustracija 19: Potencijali stanice javnog prijevoza
Izvor: Vlastita kompilacija, Beim 2010.

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Usluge

Sustavi razmjene bicikala (Bike sharing systems - BSS)

- Sve popularniji u Istočnoj Europi - Prag, Krakov, Ljubljana; ZAGREB!
- Velike razlike među sustavima: tehničke karakteristike, pristup razmjeni i iznajmljivanju bicikala, različitost lokalnih uvjeta
- Low-tech i high-tech rješenja

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Usluge

Sustavi razmjene bicikala (Bike sharing systems - BSS)

Ilustracija 36: Visokotehnoške postaje za najam bicikala
“Dublin bikes”, Dublin (Irska)

Izvor: Hefter 2011.

Usluge

Ostale biciklističke usluge

- Biciklističke “učini-sam” usluge
  - Stanice za pumpanje guma
  - Automati za zračnice
  - Samouslužne postaje za popravak
  - Usluga na benzinskim postajama
  - Radionice za popravak bicikala
- Korporativna mobilnost - motivirati zaposlenike na korištenje bicikla za putovanje na posao ili za poslovna putovanja.
- Prednosti za tvrtke:
  - ✓ Smanjenje troškova za parkirna mjesta (proizvodnja i održavanje)
  - ✓ Zdraviji zaposlenici
  - ✓ Manji ugljični otisak
  - ✓ Poboljšanje imidža tvrtke kao održive i odgovorne
  - ✓ Smanjenje službenog voznog parka tvrtke

PRIRUČNIK O BICIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Komunikacija o promjeni ponašanja

Podpoglavlja

- Komunikacija kao sastavni dio kulture mobilnosti
- Zašto je promocija biciklizma potrebna?
- Suradnja i strateško promišljanje
- Strategije i elementi marketinške komunikacije
- Identificiranje ciljnih skupina
- Primjeri marketinških kampanja i drugih komunikacijskih mjera
- Procjenjivanje učinaka promocije

Komunikacija o promjeni ponašanja

Zašto je promocija biciklizma potrebna?

- Bicikl se diljem Europe percipira vrlo različito:
  - pozitivno ili neutralno u mjestima s mnogo biciklista;
  - negativne asocijacije ili čak predrasude (staromodni, opasni, spori, samo za sportaše, nepogodni za prijevoz stvari, simbol siromaštva...)
- obični građani, ali i političari/donositelji odluka
- negativni učinci motoriziranog prometa postaju sve očitiji - idealno vrijeme za istraživanje potencijala biciklističke mobilnosti u urbanom društvu

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Komunikacija o promjeni ponašanja

Zašto je promocija biciklizma potrebna?

Prednosti biciklizma u gradovima:

- ✓ zabavno i fleksibilno
- ✓ poboljšava kvalitetu života
- ✓ isplativo
- ✓ zdravo
- ✓ sigurno
- ✓ čuva europsku urbanu baštinu

PRIRUČNIK O BIKIKLIRANJU UKLJUČUJUĆI PLANIRANJE I PROMOCIJU

Komunikacija o promjeni ponašanja

Strategije i elementi marketinške komunikacije

- Cilj je razviti ‘jedinственe prodajne prijedloge ‘ za proizvod koji ‘povećava korištenje bicikla’
- Različiti pristup i mjere za različite ciljне skupine

Ciljna skupina	Poruka
Učenici	Vožnja biciklom je zabavna, potiče osjećaje slobode i neovisnosti. Ravnopravan ste sudionik prometa.
Odrasli	Vožnja biciklom je zabavna, čini vas zdravijima i u formi.
Zaposleni	Vožnja biciklom štedi vrijeme i novac i čini vas zdravijima i u formi.
Novi biciklisti	Vožnja biciklom je brz, jednostavan i fleksibilan način prometovanja.
Žene	Vožnja biciklom je <i>chic</i> , zabavna i oblikuje tijelo.
Imigranti	Vožnja biciklom znači slobodu kretanja i neovisnost, brza je i jednostavna.
Stariji	Vožnja biciklom je relaksirajuća i dobra za zdravlje.
Vozači automobila	Vožnja biciklom je brz i prikladan način prometovanja, koji istovremeno štedi novac.

Komunikacija o promjeni ponašanja

Procjenjivanje učinaka promocije

- Pri provedbi mjera za poticanje biciklizma, važno je procjeniti učinke tih mjera
- Npr. kvantitativna procjena opisuje promjenu putem ključnih karakteristika biciklizma kao:
  - udio biciklista u odnosu na ostale vidove prometa,
  - broj biciklista,
  - udio emisija ili kilometara od strane bicikala
  - ...

Hvala!
Pitanja?

Bojan Slišković
bsliskovic@rec.org